СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 208. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 8. вересня, 1927. VOL. XXXV. No. 208. Jersey City, N. J., Thursday, September 8. 1927. THREE CENTS.

НОВІ ПЕРЕГОВОРИ ЗА МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАЙК

ЧУТКИ ПРО БЛИЗЬКЕ ЗАКІНЧЕННЄ СТРАЙКУ В ИЛИНОЙСІ.

ШИКАҐО, 6. вересня. — Завтра збирається до сього міста конференція представників страйкуючих майнерів мягкого вугля в илинойськім окрузі та представників властителів копалень. Конференція буде старатися виробити новий контракт та покінчити страйк.

Є се вже друга з ряду конференція в сьому окрузі, і робітники покладають на неї велику надію, хоча й представники робітників і представники властителів не покладають на конференцію такої надії. Зі заяв обох сторін показується, що їм ще дуже далеко до того, щоби зійтися.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ СУМНІВАЄТЬСЯ ПРО УСПІХ ЖЕНЕВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ПОКЛАДАЄ НАДІЇ НА „ЕВРОПЕЙСЬКИЙ НАСТРІЙ".

РЕПИД СИТІ, Савт Дакота, 6. вересня. — У своїй розмові з ґазетярами президент Кулидж мав заявити, що резиґнація лорда Сесила з анґлійського кабінету може легко покінчитися катастрофою для женевської розоружної конференції.

Президент мав висказати надію, що в европейській опінії наступить поворот за розоруженнєм.

Слова президента взяли за доказ, що навіть американський уряд не має надії на успіх женевської конференції.

ПОЛІЦІЯ ЛУЧИТЬ УВЯЗНЕНИХ З БОМБОВИМ ЗАМАХОМ.

ОДИН З АРЕШТОВАНИХ ПОМАГАЄ ПОЛІЦІЇ.

БРУКЛИН, Ню Йорк, 6. вересня. — Місцева поліція каже, що вона має рішучі докази на те, що вибух бомби в доріжці коло судового будинку має звязок з громадою Мексиканців, арештованих за посіданнє причандалів до виробу бомб.

Один Мурин посвідчив прокураторії зовсім певно, що він бачив одного з арештованих недалеко місця вибуху на якийсь час перед вибухом. Один з арештованих мав теж подати поліції зізнання про „фабрику бомб", яку вели його земляки.

ПОЛІСМЕН-УБИЙНИК БОРОНИТЬСЯ БОЖЕВІЛЛЄМ.

АДВОКАТ ЙОГО НЕ ПРИЗНАЄ ЗА НИМ ВИНИ.

НЮ ЙОРК, 6. вересня. — Адвокати нюйорського полісмена Дейниела Ґрейема, що вбив десять днів тому фабричного платничого Прета, якого він мав стерегти, заявили судови, що оборона постановила відкликати признання обжалованого до вини; замісць сього адвокати заявляють, що обжалований невинен, бо він божевільний.

Вони будуть теж домагатися, щоби суд дав дозвіл лікарям-психіятрам розслїджувати духовий стан убийника через десять днів. Прокуратор каже, що він буде противитися сим внескам оборони та буде добиватися від суду як найскоршого суджения вбийника.

ЗАКИДАЄ КРАДІЖ ҐРОШИЙ, ПРИЗНАЧЕНИХ НА РАТУНОК ЖИДІВ.

ВИНУВАТИМИ МАЮТЬ БУТИ ПОЛЬСЬКІ БАНКИРІ.

НЮ ЙОРК 6. вересня. — Макс Д. Стаер, нюйорський адвокат, котрий недавно був американським делеґатом на конференцію національних менчостий в Ціріху, в Швайцарії, заявив по своїм повороті до Америки, що велика частина гроший, зібраних в Америці для допомоги Жидам в Европі, не дійшла до людий, для яких вони були призначені, але застрягла в руках людий, що займалися пересилкою, переважно банкирів у Польщі.

Його заява, яка відноситься до гроший, висланих більше як два роки тому назад, викликала велике заворушення серед американських Жидів. Провідник американських Жидів Луіс Маршел виступив сейчас зі запереченнєм сього закиду.

АМЕР. ВІЙСКА ВИСИЛАЮТЬ УЛЬТИМАТ ҐЕН. САЛЬҐАДО.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗЛОЖЕННЯ ОРУЖА.

ВАШИНҐТОН, 6. вересня. — Департамент фльоти дістав повідомлення від команданта американських війск у Нікараґві, що він предложив ґенералови Сальґадо, провідникови нового нікараґванського повстання, ультимат, в якому домагається від нього зложити оружа та розпустити своїх прихильників. Ультимат дає ґенералови до неділі час на виконаннє домагання.

СПРАВА УТОПЛЕННЯ ДЛЯ АСЕКУРАЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 6. вересня. — До уряду прокуратора зголосився нині рабін Мозес Полак та заявив, що се він був тим чоловіком, який телефонував поліції, що він бачив, як двох людий утопило третого в заливі Ґрейвсенд.

Йдучи здовж морського берега для ґімнастики своїх грудей, рабін почув крики о поміч. На заливі побачив він молодого мущину, що борикався в воді, а зараз коло нього на воді колисалася лодка з двома мущинами, сидячими з веслами в руках. З того, що вони не пробували ратувати потопаючого, він додумався, що тут діється злочин. Рабін кликав до них, але вони не звертали на се уваги. Він закликав знакомого рибака, але сей приплив на своїй лодці за пізно.

ТЮРМА НАЙЛУЧШОЮ ОХОРОНОЮ ПЕРЕД СВАРЛИВОЮ ЖІНКОЮ.

ВАРШАВА. — Польський віцеміністер справедмивости одержав на днях оригінальну просьбу. Якийсь „обиватель" міста Тернополя, Антін В. звернувся до міністра з просьбою післати його у тюрму. Просячий признається, що, хотяй не поповнив ніякого переступства, бажає найти захист у тюрмі, де мігби мати повний спокій і увільнитися від своєї сварливої жінки.

Зі своєю жінкою пережив згаданий горожанин Тернополя 25 літ, однак ціле його життя то безперестанний ланцюх терпінь. „У тюрмі, за ґратами, кінчиться влада жінки, пише нещасливий муж; там надіюся найти спокійне життя".

НАЗВАЛИ УЛИЦЮ В КИЇВІ ІМЕНЕМ САККА Й ВАНЦЕТІ.

МОСКВА, 28. серпня. — Одну з улиць у Київі названо улицею італійських анархістів, Сакка й Ванцетті, яких страчено у Бостоні 22. серпня с. р.

День похоронів Сакка й Ванцетті обходжено як жалібне свято по цілому Радянському Союзі.

НЕЗГОДА МІЖ МОНАРХІСТАМИ.

БЕРЛІН, Німеччина, 4. вересня. — Ґенерал Ґренер, що донедавна підпирав бувшого гетьмана Скоропадського, покинув його й попирає кандидатуру Василя Вишиваного, бувшого австрійського архикнязя Вільгельма Сальватора, на гетьмана України. Від Вишиваного домагається однак ґенерал Ґренер, щоби він заявив, що признасть над собою й Україною власть будучого царя цілої Росії, Кирила Володимировича.

Скоропадський і Ґренер мали посваритися й нема надії, щоби знова прийшло між ними до згоди. Прихильники Скоропадського закидають Вишиваному, що він спольщений Німець, а ґенерал Ґренер закидає Скоропадському, що не є нащадком гетьмана Івана Скоропадського.

Гетьманці й монархісти сваряться, хто з них має панувати над українським народом, а тимчасом український нарід ані не думає про якогось короля, чи гетьмана. Про обі сторони можна хіба сказати, що торгуються за шкіру медведя, який ще живий і здоровий ходить по лісі.

НАГІНКА НА КОМУНІСТІВ В УГОРЩИНІ.

Будапешт, 6. вересня. — В протягу послідного тижня арештувала угорська поліція понад 250 комуністичних аґітаторів по цілій Угорщині.

Цю нагінку підприняла поліція, щоби прочистити Угорщину з комуністичних аґітаторів, 14 з арештованих призналися, що одержували гроші з Москви на основання друкарень, у яких мали друкуватися брошури для ведення революційної пропаґанди серед угорських робітників.

„АҐІТАЦІЯ ЛОРДА РОТЕРМЕРА ДОТИЧИТЬ І НАС".

Під таким заголовком помістив черновецький „Форвертс" з 10. серпня ц. р. передову статтю, в якій характеризує положення Українців під Румунією. Згадавши про це, що аґітація Ротермера, яка має за ціль ревізію тріянонського договору, знайшла живий відгомін в чехословацькій пресі, наводить голос празького „Вечерніка" з нагоди смерти мадярського кардинала Черноха, що з походження був Словаком, але змадяризований став „чистокровним" Мадяром, дальше „Форвертс" пише:

„Коли читати ці виводи, сейчас приходить на думку подібність тих мадяронських віднародовлюючих методів до инших методів, які вправді переводяться в життя не на Мадярщині, а зате в Румунії, але котрі на волос є подібні до мадярських методів. Лише дотичать вони не Словаків, але Українців. Все инше є те саме: знищення школи, знищення навіть найпримітивнішої національно-культурної свідомости, усунення всякого національно-культурного мінімума екзистенції, маневри при переписі населення і вкінци авансовання Українців, котрі навертаються до нового урядового курсу, на „повнокровних і чисто расових" Румунів".

Та тоді, коли чехословацька преса може, після „Форвертса", проти аґітації Ротермера покликатися на це, що Чехословаччина дала увільненим зпід мадярської кормиги народам сяку-таку свободу, то „Форвертс" запитує: „Чи й Румунія є в силі протиділати аґітації Ротермера такими самими арґументами? Чи й румунська преса може зі спокійним сумлінням сказати на це, що методи поневолення, яких уживала Мадярщина супроти инших народів, в Румунії не знаходять примінення? Правда, Румуни в Семигороді договором в Тріянон зістали вільні. Але чи це відноситься до инших національних меншостей, які припали тим договором до Румунії? Чи це відноситься до Українців, що начислюють 1,000.000 населення?

„Форвертс" знаходить, що політика уряду в Румунії супроти національних меншостей є найбільшою колодою побороювання мадярської аґітації. Бо хто не зважає на чужі права, цей ослаблює своє правне становище.

РЕКОРДОВА СТАТУЯ.

Підчас побуту Линдберга в Парижі різбар Сах забажав вирізбити статую славного летуна. На правильне позування не було часу. Різбареві позволили бути в будинку амбасади Злучених Держав і схоплювати риси летуна. Линдберґ сказав жартом, що коли він на перелет Атлянтику потребував лише 33 години, то щоби зробити його статую, повинен вистарчити цей час. І різбар Сах видержав заклад: дійсно виконав погруддя Линдберґа до 33 годин і 44 хвиль. Це також свого рода мистецький рекорд.

ПОСТЕПЕННА ЛІКВІДАЦІЯ АВТОНОМНИХ ПРАВ ЗАКАРПАТТЯ.

Автономія Закарпаття мала свій вираз в окремому буджеті. Тепер, як повідомляють урядові круги, цю окремішність усувається й наслідком адміністративної реформи, яка стає важною з днем 1. січня 1928 р., в державному буджеті вже не буде окремого буджету для Закарпаття, як це було в дотеперішних буджетах. Хоча і в дотеперішнім буджеті доходи з лісів, залізниць і инших цілодержавних підприємств не фіґурували в закарпатськім буджеті, все таки зрівнання відсоткового відношення видатків на інвестиції, соціяльні і культурні цілі давало крикливий погляд на несправедливий розподіл доходів і образ кольоніяльного визиску. Критика такого стану річи була чеській владі не понутру й тому, щоби звільнитися від неї, мається цю „внутрішню справу" сховати в цілодержавних асиґнаціях.

РОКОВИНИ ПЕРШОГО СТРАЙКУ В ГАЛИЧИНІ.

Цього року минає 25 років від хвилини, як в колишній Галичині вибухнув перший селянський страйк, що був протестом проти середновічних відносин в тій країні. Селянська маса, яка складалася з малоземельних і зарібників, визискувана довгими роками дідичами-плянтаторами, рішилася запротестувати проти знущань і визиску, проти панщизняних практик. Великий вплив на вчинок західньо-українських селян мали страйкові селянські рухи, що зачалися весною 1902 року на Великій Україні. Ця „хлопська зараза" перекинулася через Збруч і загостила під селянські стріхи, пориваючи сонну масу до чинного виступу.

ЗА ЩО УКРАЇНЦІ ПОПАДАЮТЬ ПІД СУД.

„Диминяца" з 31. липня повідомляє: Черновецький военний суд перевів процес проти вчителя Василя Хотинчаяну, котрого обвинувачували в тім, що він післав меморандум до міністерства просвіти, в котрім прохав, щоби вчителі вчили українських дітей в українській мові. Обвинуваченого по довгих короводах звільнено.

САНАТОРИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

Уряд Пілсудського старається по всіх містах насаджувати своїх приклонників. До Львова прийшов новий воєвода, новий куратор шкільної львівської округи, а також має бути змінений директор поліції. На місце дотеперішнього д-ра Райнлендера має прийти голова стрілецької орґанізації у Львові Шмаль, відомий українському населенню зі своїх ворожих виступів проти Українців.

З ПІД ТЕМНОЇ ЗВІЗДИ.

Арештували селянина Івана Новосада в Сокальщині, який минулого місяця ограбив і вбив митного поборця між Сокалем і Тартаковом.

УГОРСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО УТОПИЛОСЬ В МОРІ МАРМОРА

СТАЛОСЯ СЕ, КОЛИ ВІТЕР ПЕРЕВЕРНУВ ЧОВНО, У ЯКІМ ПЛИЛИ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 6. вересня. — Пять членів угорського посольства у Константинополі втопились минулої неділі, коли вітер перевернув човно, у якім плили на остров на морі Мармора. Остров, на який плили прогульковці, зоветься місцем нещастя. З цілого угорського посольства лишився лише оден секретар, який через якусь перешкоду не міг поїхати з прочими членами посольства. Турецького перевозчика вратував турецький корабель Салем, якого назва означає мир.

Остров, на який плили члени посольства, мав лиху славу, бо Молодотурки, коли прийшли до власти у 1908 році, вислали туди тисячі псів, блукаючих по улицях Константинополя, щоби там вигинули.

ШЛІ Й БРАК ВІДЛЕТІЛИ З КАЛЬКУТИ.

ЛЕТЯТЬ ЗВІДСИ ДО РЕНҐУН. — МАЮТЬ ЩЕ ПЕРЕЛЕТІТИ 13,892 МИЛІ.

КАЛЬКУТА, Британські Індії, 7. вересня. — Летуни Шлі й Брак прибули тут, як ми вчера писали, в 11.30 рано, чотири й пів години по вилеті з Алагабад. Звідси у вівторок рано відлетіли аеропляном „Прайд оф Дітройт" до Ренґун, віддаленого від Калькути 665 миль.

Доси перелетіли оба пільоти 8,120 миль, а мають ще перелетіти 13,892 милі, щоби дістатись назад до Америки.

Шлі й Брак кажуть, що сподівалися, що закінчать свій перелет у 22 днях, однак тепер, стративши два дні, думають докінчити свою воздушну подорож у 28 днях. Щоби побити рекорд своїм перелетом довкола землі, на се призначено їм 28 днів і 14 годин.

З Бонкок полетять вони до держави Ганой, у французькім Індо-Китаю, а звідтам до Шанґаю, Токіо, Гонолюлю й вкінці до Злучених Держав.

РОБІТНИКИ ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЗИҐНАЦІЇ БОЛДВИНА.

ВИНЯТЬ ЙОГО ЗА ІНДУСТРІЯЛЬНУ КРІЗУ В АНҐЛІЇ.

ЕДИНБУРҐ, Шотляндія, 6. вересня. — Конґрес промислових юній, що саме відбуває тут свої засідання, приняв одноголосно резолюцію, у якій домагається безпроволочного відкликання трейд юнійного акту (обмежуючого діяльність промислових юній), а на случай не виконання сего, розписання загальних виборів до анґлійського парляменту. Сю резолюцію принято як відповідь на відклик премієра Болдвина до робітників за індустріяльним миром.

У резолюції кажеться, що робітники бажають індустріяльного мира, однак на перешкоді сьому стоїть індустріяльне законодавство правительства, що дотикає платні робітників і продовжує години праці шахтярів і т. п.

Томас, посол до анґл. парляменту й секретар юнії залізничників, сказав, що правительство може показати свою добру волю, коли відкличе трейд юнійний акт та додав:

„Коли премієр Болдвин вірить, що слушність по його стороні і що він має за собою довіря краю, нехай розпише загальні вибори, а ми вискажемо тоді свій осуд".

ЗМЕНШЕННЯ ОКУПАЦІЙНОЇ АРМІЇ У НАДРЕНІЇ.

МІНІСТЕР ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ БРІЯНД ПОВІДОМЛЯЄ ПРО СЕ НІМЕЧЧИНУ.

ЖЕНЕВА, 6. вересня. — Французький міністер заграничних справ Бріянд, як голова аліянтської конференції амбасадорів, повідомив урядово німецького міністра заграничних справ Штреземана, що у короткім часі окупаційна армія у Надренії буде зменшена з 70,000 на 60,000 жовнірів.

Подробиці про се зменшення подасться пізніше. У кожнім случаю у се зменшення буде включене зменшення висшої ранґи офіцирів, щоб можна було опорожнити великі будівлі у многих містах, які Німці думають ужити на поміщення муніципальних урядів.

СТЕРЕЖУТЬ СОВІТСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА У ВАРШАВІ.

ПОБОЮЮТЬСЯ ДЕМОНСТРАЦІЙ З ПРИЧИНИ ВБИТТЯ ТРАЙКОВСЬКОГО.

ВАРШАВА, 6. вересня. — Польське правительство підприняло усі міри осторожности, щоби недопустити до ворожих демонстрацій під совітським посольством у часі похорону Трайковського.

Російські еміґранти у Варшаві й богато Росіян з Вильни й инших міст заявило, що візьмуть участь у похороні Трайковського. Польська преса безперестанно атакує совітське посольство за „загадочне і непотрібне вбивство".

ФАШИСТСЬКА ПАРТІЯ ЧИСЛИТЬ ПОНАД МІЛІОН ЧЛЕНІВ.

ДО ПАРТІЇ НАЛЕЖИТЬ БІЛЬШЕ ЯК 200,000 ЖІНОК І ДІВЧАТ.

РИМ, 6. серпня. — Фашистська партія в Італії числить тепер 1,000,052 дорослих членів.

Крім сього вписалось до партії „чорних сорочок" 75,087 жінок, 19,039 пань, 126,137 дівчат і 8,854 університетських студенток. Не подано лишень, кілько належить до партії молодців і хлопців.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УСПІХ А ЖЕРТВИ

Послідні два-три тижні принесли цілий ряд летничих нещасть. Загинула наперед більшість летунів, що вибралися в летничі перегони з Каліфорнії до Гонолюлю, загинули відтак два летуни, що вибралися на пошукуваннє пропавших. Тепер знова загинув з трома людьми анґлійський літак, на який світ покладав найбільшу надію, що він докаже, що подорож з Европи до Америки малощо небезпечнійша від дороги воздухом з Америки в Европу.

Се були події, які викликали світове зацікавленнє. Скільки за той самий час загинуло менче звісних летунів, то те й не казати. Нові імена жертв летництва затьмили вже забуттєм долю французьких летунів Колі й Нінжесера, що всего пару місяців тому вибралися в дорогу понад океан.

Сі жертви серед летунів уже й викликують рух проти летів. Як після успішного завершення лету Линдберґа всі кликали громадянство до публичної допомоги для досвідів на поли летництва, так тепер ріжні чинники дають народови осторогу перед очайдушним запалом для летництва. Вже й в Америці, Канаді й в Анґлії виступили ріжні люди з проектами заборонити законом занадто ризиковні лети.

Зі сих заходів відай нічого не буде, як се кажуть навіть самі федеральні урядники. Всеж таки деяку користь вони принесуть. Вони покажуть громадянству на небезпеку, получену з летництвом, а головно на великі жертви, які потягає за собою поступ летництва. Власне се й є наука, на котру серед горячкового запалу для вдачника можна легко забути. Скілько людий подумало собі при витанню Линдберґа, що його успіх став можливий тільки завдяки соткам, може тисячам жертв? Тих безіменних героїв, які своє життя віддали, щоби з їх нещастя другі навчилися та зробили поступ для розвязання поставленого ними питання.

Люди на загал занадто захоплюються доспіхом. Побідник занадто часто дістає оплески, без огляду на те, якими средствами він добув побіду. Через те не пошкодить людству пригадувати собі час від часу, що всяка побіда коштує жертви. Розвязка всякого питання, технічного, промислового, суспільного вимагає жертв, затрати маєтку, праці, часу, а то й людського життя.

Не від річи буде пригадати собі на те передовсім тим народам або верствам, яким недоля відобрала нагоду до творчої праці коло поступу, які через те потратили богато здібности до посвяти та бояться всякого кроку вперед, коли сей має коштувати хочби одні тільки гроші.

НА УКРАЇНІ НЕМА ДЕРЖАВНОЇ МОВИ

Останніми часами уряд радянської України видав закон „Про забезпечення рівноправности мов то про сприяння розвиткові української культури". Виходить, що до останнього часу українська мова не була рівноправною з иншими мовами на Україні. Тепер нарешті, по восьмилітньому пануванню на Україні, радянський уряд надумався видати свій декрет про набуття прав українською мовою у своїй власній державі, нарівні з мовами національних меншостей. Це на думку законодавців буде сприяти розвиткові української культури.

Досі увесь час большевики писали та вигукували про те, що розвиток української культури давно вже забезпечений на радянській Україні. Тепер видають декрет, який є підтвердженням того, що розвиток нашої рідної культури гальмовано.

Правда, що останній декрет є значним поступом і він касує всі ті численні декрети та роспорядження, які до цього часу істнували на Україні й які часто вносили цілу путанину у вияснению права національної мови на Україні. Цей декрет касує всі попередні та надає українській мові таке право, яке мають нібито инші мови. Перший артикул цього декрету говорить: „Мови всіх національностей, що залюднюють теріторію УСРР, є рівноправні". Але в дальшому вимагається обовязкости оголошення всіх законів України на двох мовах, українській та обовязково російській. В національних районах закони повинно оголошуватися й третою мовою, мовою національного району.

Отже загально російська мова є обовязковою нарівні з українською. Це підтвержує артикул 30. декрету, в якім говориться: „Українську мову та українознавство в усіх школах та дитячих будинках національних меншостей і РОСІЙСЬКУ МОВУ В УСІХ ШКОЛАХ І ДИТЯЧИХ БУДИНКАХ З НЕРОСІЙСЬКИМ НАСЕЛЕННЯМ НАЛЕЖИТЬ ВИКЛАДАТИ ЯК ОБОВЯЗКОВУ ДИСЦИПЛІНУ, відповідно до встановленого учбового пляну". Отже російської мови все населення українське, починаючи з пелюшок, повинно обовязково вчитися.

Коли взяти на увагу, що дійсних Москалів на Україні, для яких російська мова є рідною мовою, нема більше як 2 до 3 процентів, то стане ясно, що та мова стає державною мовою на Україні, як мова єдиного російського царства. Не в інтересах російської меньшости на Україні надають права російській мові, по суті далеко більші ніж українській, а лише в інтересах московського імперіялізму, в інтересах збереження „єдінства ґасударства російскаво", як говорять всі русоцентристи. Українська мова тоді малаби рівне право з російською, якби вона мала такі самі права на Україні, як має російська в инших республіках совітів, де Українці в певних районах складають більшість. А то навпаки, поза межами України й навіть у межах України, в Криму, в Таганроґській Окрузі та на Кубанщині, які штучно й силомиць відтяті большевиками, теж в інтересах „расєйской ґасударственності", від матерного пня українських земель, українське населення не має й десятої частини тих прав, які большевики дають иншим національностям на Україні, а особливо московській меньшости. Зі змісту артикула 40. цього знаменитого декрету виходить, що ті Українці, які опиняться у меньшости в національних районах на Україні, повинні вчитися мови свого района. Отже коли вони будуть в жидівському районі, то мусять знати жидівську мову, в татарському — татарську, в молдаванському — молдаванську, в польському — польську, і т. д. Крім того повинні знати свою рідну мову та ще в додаток „загальнодержавну", московську. Що з цього наміру вийде, покаже недалека будуччина, але напевно ці спроби большевиків наш нарід назве новим наступом на нього „дванадесятьох язиків", як то було в часи походу Наполеона на Росію. Як той похід скінчився розгромом тих „язиків", так і новий похід з Москви скінчиться повною компромітацією його творців.

Московські емісарі на Україні, видаючи свій декрет про обовязковість навчання російської мови в усіх школах України, не завдали собі труду ознайомитися з працями про народну освіту, виданими ще до війни. В них вони найшлиб досліди про поворот до неграмотности на Україні. Вони з тих праць побачилиб, що мимо суровоі системи русифікації на Україні царськими „просвітителями" нашого народу, з їх праці, особливо серед сільського населення, нічого не виходило. Навіть серед тих, що скінчили початкові школи з добрими свідоцтвами про знання російської мови, вже з третього року після скінчення школи траплялися випадки повного забуття науки „русскаво язика", себто поворот до анальфабетизму. Н десятому році, приміром, вже всі, що блискуче скінчили школи, в яких „русскій язик" був одинокою мовою шкільного навчання, зовсім ставали анальфабетами.

„Обруситєльство" українського народа при допомозі московської школи не повелося царській Росії. Так само воно не поведеться й большевицькій. Лише таке обовязкове панування на Україні „общерусскаво язика" та навчання його в усіх школах приведе до даремного затрачення часу й засобів. Наслідків, бажаних для русоцентристів, не дасть. Може, навіть пройде не богато часу, коли доведеться большевикам під тиском обставин на Україні міняти й цей свій декрет, який не сприятиме розвиткови української культури, а навпаки буде лише памяткою може останньої спроби Москви зберегти на Україні культурний „общерусскій" вплив.

Свою Україну любіть,
Любіть її... во время люте,
В останню тяжкую мінуту
За неї Господа моліть.

Т. Шевченко.

Брехнею весь світ обійдеш,
та назад не вернешся.

—o—

Куди голка, туди й нитка.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Українці ведуть живу акцію в політичній боротьбі.

Місцеві републиканці українського походження беруть живу участь у політичній боротьбі в місті, як видно се зі зборів, які відбулися в справі виборів 1. вересня в Українській Гали, при 23. вулиці та Бравн стр. На сих зборах зявилися кандидати тої части републиканської партії, що йде проти републиканської машини зі сенатором Вером на чолі. Зборами проводив гр. Михайло Дармограй, голова Ліґи Американських Горожан у Филаделфії. На вічу виступав головним бесідником кандидат на уряд мейора Дж. Гемптон Мор. Партійна опозиція закидає партійному проводови зломаннє даних народови обіцянок.

З рамени опозиції кандидує теж на міського радного Українець гр. Самбір, котрий збирається відбути ряд політичних віч.

Слідуюче віче в справі вибору мейора відбудеться в Українській Гали, при 849. Норт Френклин Стріт, у четвер, дня 8. вересня, о годині 8. вечером.

М. Т.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Гр. М. Туркот, Филаделфія. — Ваш витинок з ам. ґазети про участь місцевих Українців з американської републиканської партії в політичнім життю міста добрий. Такі витинки дозволяють редакції слідити за життєм наших людий.

Гр. А. Пільц, Найлз, Огайо, та гр. М. Галькевич, Стретфорд, Конетикат. — Ваш витинок з ам. ґазети про повени в Галичині вже редакції не потрібний, але з Вашої сторони се було дуже добре, що Ви його редакції вислали, бо могло й таке случитися, що нюйорські ґазети могли сю вістку переочити.

І люде є такі дурні та ще й уперті,
Родилися в ярмі, в ярмі хотять і вмерти.

В. Самійленко.

ПОДЯКИ

Я низше підписаний складаю щиру подяку Головним Урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги у сумі $50.00. Рівночасно звертаюся до усіх американських Українців, щоби ставали членами У. Н. Союза, бо він буде для них найліпшим приятелем і добродієм, якого тяжко найти на світі.

Дякуючи ще раз за одержані гроші, желаю У. Н. Союзови, щоби як найскорше приєднав собі 100,000 членів, бо він варта сего через те, що стає у пригоді кождому, що є у біді і потребі. — Ґаразд!

Кирило Мотиль,
Моганой Плейн, Па.

—o—

Я низше підписаний сердечно дякую Головному Урядови У. Н. Союза а також урядникам відділу 82 у Ню Александрії, Па., за братню поміч у виплаченню мені посмертного по моїм братови, Йосифови Ревилякови. Виплата згаданої запомоги наступила так скоро і точно, і без ніяких утруднень, а тимсамим і страти часу, що чуюся приневолений піднести се прилюдно та звернути увагу усіх Українців на нашу запомогову орґанізацію Союз. Згадана орґанізація безперечно заслугує на те, щоби всі американські Українці ставали її членами. Нехай тому Господь скріпить її приступленням до неї нових членів на добро й славу українських переселенців в Америці.

Остаюся з глибоким поважанням,

Іван Ревиляк,
Ню Іґл, Па.

П О З І Р! П О З І Р!
ДО ВСІХ ТОВАРИСТВ МІСТА НЮ ЙОРКУ,
9 вересня (септембра) с. р., о 8-ій годині вечером відбудуться другі збори в справі улаштовання
СВЯТА 1-го ПАДОЛИСТА.
Всі національні Товариства міста Ню Йорку й околиці заклинаються отсею дорогою прислати своїх представників для спільного обговорення програми і організації свята та для вибору відповідного Комітету.
Богато попередніх запрошень Товариствам повернулися назад до Січи ізза невірних адрес. Збори відбудуться в Січовому льокалі під ч. 77 St. Marks Pl. (8 улиця).
Січовий Уряд.
206-207

Вільгельм Золтан.

АТЕНТАТ

I.

Цісар Клявдій Нерон пробудився в дуже злім гуморі. То був ясний, сонішній червневий ранок. Минулої ночі, як то було його звичаєм, причепив він собі розкуйовджену фальшиву бороду, надягнув пошарпаний одяг і ходив по лихої слави римських норах. Ходив по них, щоби, усунувшись у кут, випити збан вина і довідатися про настрій народу. В коршмі над берегом Тибру, до якої звичайно заходили леґіонери і моряки, довідався він про те, що вже від кількох неділь тривожило його душу. Довідався, що його популярність серед народа почала розпливатися наче мрака.

Ґней Люцій, британський ветеран сидів при столі між двома иншими ветеранами і підпитий вином бурмотів щось під носом.

— На Геракля! Мені надармо говорите це!... Я не кажу, що давніще не любили його. Крізь огонь і воду ми йшли би задля нього, і леґіони і сенат. І він був заслужив собі на те. Я то кажу, бо він був більший як Кай і Клявдій. Він був благородний, великий, він був Римлянином і добре серце було в нього. Я знаю, бо я знав його, як він був іще хлопцем... Але потім, як він сховав зі світа свого первого брата Брітаніка а біля Беїв струтив у море свою матір! Чи зробить щось такого Римлянин? Чи може бути той добрим сином римського народу, хто вбиває свою рідну неньку? Я знаю, що сенат ненавидить його, а як чую, військо також хотіло би позбутися його. Коли він дальше так поступатиме, то дуже легко може дочекатися ще того, що проженуть його, як ще не щось гіршого.

Один із жовнірів, який стояв напроти Нерона, запримітив, що очи того обідранця якось неспокійно заблестіли. Тому він сказав щось свому товаришеві на вухо. Ґней Люцій оглянувся і три вояки звернули нараз розмову на британську війну. Вони не догадувалися щоправда, хто то може бути цей незнакомий, але думали, що то заплачений шпіон, перед яким треба бути обережним.

Цісареві небаром навкучилося слухати вихвалювання геройств Брітаніка. На превелике счудування рудого коршмаря кинув він на стіл золотівку і вийшов скоро.

Стягнув тісніще тоґу, схопив правою рукою рукоять кинжалу, який мав за поясом і скорою ходою пішов вузенькими вуличками. Небаром був уже на широкій, гарній вулиці, що вела до палати. Преторіянцеві, що стояв при брамі, втиснув він у руки повну пригорщу золотівок і одним рухом зірвав із лиця фальшиву бороду. Світло смолоскипів, що світилися по обох боках брами, освітило його лице. Переляканий преторіянець відступив на бік із глибокою пошаною.

— Ave, Caesar! — поздоровив він тихо.

Але цісар був уже на широких, слабо освічених мармурових сходах. Увійшов у свою спальню і кинувся на багряну шовкову постіль. Навіть не будив вірного шпіонського невільника, що дрімав при дверях.

II.

Сад Гесперидів навіть не міг бути гарніщий як сад Нерона, що окружав палату величезним півколесом. У тіни великих дерев стояли бронзові, мармурові а навіть золоті статуї. На горбки, зарослі дорогими ростинами, вели гладенькі мармурові сходи. В холодних долинах шепотіли таємничі струмки, а в річці зі штучно удержуваною теплою водою росли египетські льотоси й індійська ростина мелюмбо.

Лише один Ніґрік, етіопський невільник був коло цісаря і приносив йому по черзі найдобірніщі ласощі: паштети з павиних язиків, серце пелікана і раковий мозок. Але цісар відсунув невдоволено дорогі страви а випив лише склянку фалернейського вина. Огнистий напиток смакував йому після вина, яке пив минулого вечера у коршмі.

Поклав склянку на бік і сказав до невільника:

— Заклич мені префекта!

Хлопець відійшов скоро.

За кілька хвилин Афраній Бур, командант прибічної сторожі, цісарів приятель і любимець, стояв перед Нероном.

Як лише Нерон побачив, що він уже не сам один, лице його засмутилось. По акторськи схопився він за голову.

— Ходи до мене, Буре — деклямував він дуже патетично — та порадь твому приятелеві цісареві і панові, який находиться у великій небезпеці.

— Ти лякаєш мене, божеський Августе — була префектова відповідь. — Яка небезпека могла би загрожувати панові світа, якого охороняють боги, держава і любов народу.

— То то й є, Буре! Любов мого народу, якою я так гордився, на яку заслужити і вдержати було мрією моєї душі, ця любов відвернулася від мене тай перемінилася в ненависть. Не хитай головою, Буре, я знаю це і ти також знаєш. Непізнаний вчора вечером я був в такому місці, де люде говорять щиро-отверто. Там чув я моїми власними вухами, що нарід невдоволений зі свого цісаря, що нарікає, що обвинувачує його в убивстві свояків, робить його відповідальним за смерть Брітаніка й Аґрипіни. Неможливо, щоби розумний Бур не знав нічого про таку переміну громадської думки. Але чому ти досі не сказав мені словечка?

Префект усміхнувся трохи збентежено, але його хитрі очи зараз засвітилися.

— То правда, божеський Августе, що твоя популярність трохи підупала, — сказав він спокійно. — Але для того, який знає народ, нема нічого лекшого як наново здобути втрачену популярність.

Неронове лице заясніло.

— Як, — спитав він — чи ти знаєш на це який спосіб?

Бур глянув на невільника, який стояв коло сіней і неповорушно ждав приказу свого пана.

— Кажи відійти цьому хлопцеві, — сказав Бур.

Цісар дав знак і Ніґрік відійшов скоро.

Тепер цісар і Бур говорили ще довго притишеним голосом. Коли вкінці Афраній Бур розпрощався з цісарем, Нерон вельми вдоволений вернув до своєї палати.

III.

Кілька днів пізніще мешканці Риму мали велику несподіванку. Цісар, який уже кілька місяців не показувався прилюдно, виїхав на місто.

У державі кружляли противорічні вісти про здоровля цісаря. Богато знали про невилічну цісареву недугу, инші, що його мелянхолія нараз перемінилася в божевілля і він у своїй палаті вбиває масами людей, инші знову оповідали, що Нерон уже помер, а сенат затаює його смерть, бо боїться заворушень.

Тому було то великою несподіванкою, як цісар переїхав помало величавими вулицями міста в отвертій колесниці, запряженій у пару чорних наче вуголь коней. Супровожали його лише чотири кінні ґвардійці. Цісар був у білій як сніг тозі, обрамованій пурпурою і здоровив приязно народ. На устах його грала добродушна, привабна усмішка. Ця усмішка в початках панування Нерона і поблажливе приятелювання зєднало йому стільки сердець.

Ліворуч сидів Афраній Бур, командант прибічної сторожі.

На людних улицях і майданах приказав цісар задержати віз, вмішався між прохожих і роздавав золото убогим і дітям, приговорюючи приязно. Нарід, що спочатку боязко уступався перед ним, окружав його все тісніще і з жеврівчими очима. З товпи роздавався безперервний олушевлений клич:

—Ave, Caesar!

Як приїхав на форум, цісар знову приказав пристанути. На першім ступені сходів, що вели до святині Венери Ґенетрікс, сидів сліпий прошак, колишній леґіонер. Обоє очей випалили йому Парти. Старий вояк одержував від держави гарну платню, але він уважав за відповідне збільшувати ще й жебраниною свою платню. Кілька кроків від нього стояв гурток яких вісім до десять людей, може лицарі або вислужені жовніри, які одержали горожанське право, бо мали зброю при собі.

Цісар висів із колесниці, а оставив Бура. Вийшов із круга своїх ґвардійців і пішов до сліпого прошака та, сказавши кілька привітливих слів, всипав йому у подолок пригорщу золотих грошей.

В тій хвилі счинилася велика метушня. Згаданий зоружений гурток окружив цісаря, мечі і вістря кинжалів заблищали в сонішньому сяйві. Знявся гамір, а заки прискочили ґвардійці, цісар мертвецьки блідий лежав на мармурових плитах із окровавленим лицем.

Ґвардійці на місці вбили щось двох чи трьох атентатчиків, инші втекли поза святиню Венери Ґенетрікс. Але тут нараз заступив їм дорогу відділ їздців і всіх поубивав. Годі було зрозуміти, відкіля так нараз вони там найшлися.

Один із них перед смертю кликнув центуріонові, коли той пробив йому груди:

— Скажи Бурові, що він підляка! Бо він обіцяв нам усім безкарність, як наняв нас на це!

Центуріон новим ударом не дав йому докінчити.

Бур, що поспішив до Нерона, збентежено запримітив кров на лиці цісаря. Цього в програмі не було.

Він замачав палець у кров і усміхнувся. То не була кров, лише сік пурпурового слимака, якого Нерон уживав до закрашування уст.

Отже цісар додав до Бурового помислу ще й свій власний.

IV.

Вістка про атентат, яка поширилася лискавкою, викликала серед населення величезне обурення. Кождий хвалив, що вбито атентатчиків. Кождий, якого стрінув кинжал проклятого вбийника при виконуванні доброго вчинку, може бути певен, що нарід віддасть йому належиту почесть.

Після тої події знову заясніла давнім блеском Неронова популярність.

Переклав
Михайло Ходорівський.

Михайло Угорчак.

МОЇ СПОСТЕРЕЖЕННЯ І ПОГЛЯД НА СПРАВУ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ УКР. НАР. СОЮЗА

VI.

Час від часу можна читати в Свободі голоси читачів, подаючі способи збирання жертв на Сиротинець-Захист У. Н. Союза. Це є доказом, що многим людям залежить на тім, аби потрібний захист при нашій організації був збудований в як найкоротшому часі. І самі складають датки на цю ціль і бажають, щоби й другі дали жертву, бо вони зрозуміли як слід потребу такого захисту. Хотячи приступити до діла серіозно, треба поважної суми-фонду будови Сиротинця-Захисту, а потрібний фонд можна мати лише з добровільних жертв членів і відділів У. Н. Союза.

Пляни збирання жертв, подані дописувачами, є добрі і можливі до практичного переведення їх у життя, однак не можна уживати за богато способів збирання жертв в однім і тім самім часі. Треба мати передовсім на увазі, щоби часом спосіб-плян збирання жертв не коштував більше ніж можна зібрати жертви.

Недавно читав я в одній американській часописи заяву комітету в справі збирання жертв на оборону Сака і Ванцеті, де було сказано, що в Ню Йорку й околиці кошти збирання тих жертв були більші ніж жертви, які комітет зібрав.

Подавані дописувачами пляни, про котрі я повисше згадав, є добрі і деякі з них впроваджено вже в життє. Инші знов пляни прийдуть на денний порядок в своїм часі, коли потреба буде сего вимагати.

Всяка праця в організації ділиться на поодинокі части, чинники. Це правило приняте все і всюди, і успіх праці залежить головно від співпраці дотичних чинників. Один чинник укладає спосіб-плян праці та дає розпорядки другим чинникам, як виконати плян праці; другі чинники сповняють розпорядки після поданих їм інформацій чинником першим, а тоді і успіх праці є запевнений. Докажу це на примірах. Головний екзекутивний комітет У. Н. Союза уплянує принимати нових членів до організації через якийсь час без вступного. Після уложеного пляну він дає розпорядки всім відділам У. Н. Союза, подаючи всі потрібні інформації. Головний екзекутивний комітет є першим чинником уплянованої праці; відділи, то є місцеві урядники і члени, є другим чинником. Коли оба чинники згідно співділають, то успіх праці запевнений. Однак нічого не вийде з пляну першого чинника, коли другий чинник, цебто відділи, не виконають свого обовязку і зарядження першого чинника. Представмо собі, якби наш У. Н. Союз виглядав, колиб так кождий чинник занедбав свої обовязки, або колиб один другому противділав. Будучність і розвій організації можуть бути запевнені лише тоді, коли кождий чинник сповняє свій обовязок і всі чинники спільно собі помагають. Армія стає безрадною й безкорисною без генерала-проводу, а також і генерал остається безсильним, коли армія не сповнить того, що їй приказано. Щоденне життя є для нас найкрасшим того приміром.

Возьмім на приклад справу Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Призначений до цеї справи комітет укладає пляни, дає інформації, відозви і розпорядження до всіх відділів організації. Провадить центральне книговодство і рекорди в головній канцелярії У. Н. С. Веде переписку зі сторонами і т. д. Одним словом: робить все можливе, щоби лише сповнити свій обовязок. Однак коли відділи і члени не сповнять свого обовязку після плянів, заряджених комітетом, тоді заходи комітету зістануть без успіху.

В У. Н. Союзі є около 380 відділів членів дорослих, крім молодечого департаменту. Для приміру возьму лише 360 відділів. В кождім відділі є предсідатель, секретар і касієр, крім других урядників. Три названі урядники є і повинні бути найбільше активні. В 360 відділах маємо 1080 місцевих урядників, по ріжних плейзах, де існують відділи У. Н. Союза. Ці урядники мають стичність з трийцятьма тисячами членів кождого місяця в році. Щиро вірю, що колиб ті урядники взялися завзято до праці в справі Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, то успіх бувби запевнений і діло готове. З досвіду знаємо, що на уряд предсідателя, секретаря і касієра кождий відділ вибирає найвідповідніщих людей. Ці урядники є для відділу тим, чим є пружина в годиннику. Щоби який був красний годинник, золотий, з брилянтами, то він без доброї пружини не буде показувати точного часу. Всяка організаційна праця по відділах У. Н. Союза лежить головно в руках трох згаданих урядників. Коли ці урядники відносяться до котроїнебудь справи байдужно, то члени відділу їх наслідують, а тоді всі заходи головного уряду сходять на ніщо і справа остає на мертвій точці. Дехто скаже, що члени не приходять на мітінги. По части це є правдою, однак і на це є рада. „Як хто хоче пса вдарити, то і в церкви бук найде" — каже наша народна пословиця. Урядники відділів можуть і потрафлять на все найти вихід, коли того схотять. Урядники мусять все застосовуватися до місцевих обставин, де відділ У. Н. Союза існує. Я, приміром, знаю один відділ У. Н. Союза, який існує від заложення організації. Члени-основателі цього відділу в більшости вимерли, инші знов порозїжджалися по ріжних плейзах, а в місци осідку відділу осталося невеличке число членів, а й ті не всі разом кождого місяця приходять на мітінг. Однак урядники сего відділу зуміли повести справу так, що дотепер прислали кілька разів гарну жертву на Сиротинець. Таких примірів є більше по відділах У. Н. Союза. Повторюю ще раз, що праця організації по відділах спочиває головно на урядниках кождого відділу, без огляду на те, де той відділ існує.

Будучність організації у всіх її департаментах залежить від співпраці головних та місцевих урядників і від. членів У. Н. Союза.

Нам потрібно сто тисяч долярів, аби започаткувати будову Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Потрібну суму мусимо зібрати жертвами. Ми повинні зложити стільки жертв, аби бодай заплатити готівкою за земле-фарму під будову Сиротинця. Годі інакше діло зачинати, бо оплачування процентів буде паралізувати працю Сиротинця від самого початку, коли пічнемо діло на сплати, як дехто доражує.

Приходить осінь, і зима час, коли члени частійше сходяться з собою і частійше приходять на мітінги. Місцеві урядники повинні той час використати для справи Сиротинця, устроюючи на ту ціль представлення, балі, вечерки й инші підприємства. Нехай кождий член і кождий урядник сповнить свій обовязок.

Як свідчать ріжні українські часописи, наші члени жертвують щедро на всякі народні цілі в Америці і для рідного краю, однак належить нашим членам памятати, що Сиротинець-Захист У. Н. Союза в Америці повинен бути як не на першім місци, то бодай статися не меньшою від других важною справою.

НАЙСТАРШИЙ МУЗЕЙ НА СВІТІ.

Найстаршим або одним із найстарших історичних музеїв є „Цісарський японський музей" у Нарі. Він є в цьому, колись столичному місті японського цісарства вже від 800-го року. Є то вельми дорогоцінна збірка, якої вартість у грошах навіть не дасться обрахувати, а пережила вона всі династії, перевороти і землетруси.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

—o—

ПРАВДА НА „ПРАВДУ".

Давно я вже не мав нагоди найти своє імя в гетьманській газеті „Січи". Було воно ще тоді, як з нашої сотні в Клівленді посилалося до Шикаго по 50, 100 й по 300 долярів на пресовий фонд „Січи". Від коли пересталося, то й моє імя забулося. Я вже думав, що все забудеться. Але, бачу, не забули, а все те завдяки п. Іванови Денезі, сотникови гетьманської сотні в Клівленді, який в „Січи" вкропив відповідь на мою допись, поміщену в Свободі з дня 29. червня. Пана сотника наш народ в Клівленді знає, і знає, який він має уплив у тій велетенській епископсько-гетьманській сотні, що складається аж з 6 членів, з чого 3 є урядниками. Але люди поза Клівлендом його не знають, і се мене заставляє сказати п. сотникови кілька слів відповіди.

Зараз на вступі пише п. Денега, що йому прийшли на думку слова Івана Франка: „Господи, не пусти дурного до пера". Прийшли йому на думку ті слова Івана Франка, того самого Франка, за виступи проти котрого він епископа похваляв. Прийшли йому на думку слова Івана Франка, та не прийшло йому на думку, до кого саме Іван Франко відніс сі слова. В сей спосіб п. Денега хотів показати, що чого він не дочув, то він видумає. Тому й треба й пригадати п. Денезі, що Іван Франко ціле своє життя боровся проти клерикалізму та против диктатури; тому й не легко догадатися, кого Іван Франко мав на гадці, коли жалував, що дурень дохопиться до пера.

Назвавши мене дураком словами Івана Франка, п. Денега відтак взявся називати мене неграмотним. І мене і Січ, до якої я належу, а яку він називає „чортомлицькою". Що п. Денега мене всяко називає, я йому за се відповідати не буду. Я йому за се не дивуюся. Йому й Господь не подивувався. Я скажу тільки факти: в нашій „чортомлицькій" сотні ім. Дмитра Вітовського на 45 Січовиків є всего 2 Січовиків, які не вміють читати. Справа інакше мається в гетьманській сотні, де на 6 членів треба було навіть скарбника вибирати з неграмотних. У нас і неграмотний Січовик має хлопський розум і на нього покладається, а в гетьманців? Відомо всякому, хто знає, що се гетьманство. Се щось таке, як у Галичині було з панськими прихильниками: як вибирали панського підлизника до громадської ради, то він відпекувався: „Та де мені, пани, до того! Та я не знаю, бая, навіть, як там заховуватися!" На се пан йому сказав: „Сиди, дурню! Маєш зад? Будеш сидіти. Маєш голову? Будеш кивати". І в наших гетьманців, як навіть розум трафиться, то вони його вживати не хочуть. Най пан гетьман скаже.

Далі п. Денега закидає мені, що я став в обороні дяка-радикала. Знов п. Денега бачить тільки особи, а не бачить справи. Бачить тільки дерево, а не бачить ліса. Бачить мене і дяка-радикала, а не бачить, що тут не ходить ні о мене, ні о дяка-радикала, ні о нього, а ходить о справу. Ходить о накидування американським Українцям польського ярма, о конкордат, о целібат, о всю ту кирину, яку польські висланники в Америці розвели та до якої вони затягли деяких несвідомих наших людий.

Через те п. Денега гнівається на „хаотиків зі Свободи", що вони процесуються за церкви, бо бачить він тільки особи, а не бачить справи; не бачить, що нарід зложив тяжко запрацьований гріш на будову церков та парохіяльних домів, та що йому заряд церкви належиться, та що культурний нарід тільки обманом або насильством може бути позбавлений сього права. П. Денега не бачить того, що московські й польські агенти вчать нас зрікатися своїх прав, не „процесуватися" за свої права. Коли я чимнебудь причинився, щоби поломати польську та московську пропаганду, то я не жалую сього, і коли се роблять „хаотики зі Свободи", то ні трохи не стидаюся належати до „хаотиків зі Свободи".

Що мені закидує п. Денега напади на гетьманську ідею, то я скажу, що мені п. сотник приписує за богато. Гетьманська ідея вже давно провалилася, а провалилася не завдяки мені, а завдяки самим гетьманцям. Я добре памятаю посвячення прапора в Дітройт 22. серпня 1926. року, бо я приїхав на нього спеціяльно, щоби остерегти д-ра Гриневецького перед сею гетьманською затією, яка мусіла розбити Січову Організацію. До пана отамана я не добився, бо він відноситься з підозрінням до всякого, хто має инчі думки від нього, але за те і я і другі побачили наочно братання гетьманців з ляшнею. Тому ми отріпали порох зі своїх чобіт і повернули до Клівленду, добре переконані про вартість гетьманського руху. Завалили його не ми, а самі таки гетьманці. Відомо, вчені голови лише знають валити справу, яку вони попирають, як ми, яких вони називають „простими хлопами", неуками й дураками.

Зрештою, хто може піддержати таку ідею, як гетьманат? Що се за ідея? Бажанє бути рабом — хіба се ідея?

Наконець ще одно. П. Денега жалується над страшними річами, які виправляють Свобода, її редактори й її дописувателі. Коли п. Денега справді є членом У. Н. Союза, як він каже, то жалуватися по Січах йому нічого: треба поїхати на конвенцію та показати там Свободі, її редакторам і її дописувателям, що Свобода мала вестися не в демократичнім дусі, а монархістичнім. А жалуючися тепер, можна попасти в кепське товариство. Як Січовики на свяченню прапора в Дітройті. Коли п. Денега волить Січ, а жалується на Свободу, то най він нагадає собі, що й польський уряд пускає в границі свого „паньства" Січ, а конфіскує Свободу.

Михайло Левицький,
Клівленд, Огайо.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МИЩ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, повідомляє, що мітінг відбудеться о 12.30 попол. в неділю, дня 11-го вересня, в гали при Clippert ул. На порядку нарад буде звіт з бали і недокінчені справи. — Петро Кісел, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Тов. Запорожська Січ, від. 284, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що тримісячний збори відбудуться в неділю, 11. вересня, о год. 2-ій пополудни в гали У. Н. Дому. Проситься кождого явитись на сі збори, бо є пару важних справ, а також нові справи. Збори від тепер будуть відбуватись точно о 2-ій годині кождої другої неділі в місяці. — Ів. Ч. Тимкович, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 11-го вересня, о 1-ій год. пополудни, в гали У. Н. Дому. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. — Григорій Степанів, секр.

ГАМТРАМК, МИЧ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться дня 11-го вересня, о год. 2-ій попол. в гали Української Хати, 2240 Грейлінг ул. Проситься членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження. Також проситься вписати свої діти до У. Н. Союза і своїх знайомих. — Іван Чайковський, предс.; Іван Курчак, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Уряд Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 11. вересня, о годині 12-ій в полудне, в гали Укр. Нар. Дому. Збори відбудуться троха скорше як звичайно, бо того самого дня відбудуться пікнік усіх відділів У. Н. Союза на долині Хоспітал. Тож проситься прибути на сі збори. — В. Ренукинський, голова; Ількo Лазірка, касієр; Н. Задерецький, секр. фін.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрія, від. 128, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що збори відбудеться дня 11. вересня, о годин 1-ій пополудни, в гали церковній, 2445 Іст 31. Стр. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є дуже важна справа згляде Сиротинця У. Н. Союза. Члени і кандидати мають конечно явитись на сей мітінг. — В. Каршень, секретар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, щоби прибули на надзвичайний мітінг, який відбудеться у суботу, дня 10-го вересня, о годині 7-ій вечером в гали товариського Дому, 1258 Hudson ул. Обовязком кождого члена є явитись на сім мітінгу і кождий член повинен прийти раз на місяць і заплатити вкладку, щоб поза мітінг не збирати. Проситься тих нових членів, що вписалися, прийти на мітінг. Будемо приймати нових членів без вступного до Тов. і У. Н. Союза. Тож хорошо старайте з нагоди, щоб не було запізно. — Д. Коритко, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 11. вересня, в домі тов. Николи Іщука, 708 McIlvaine St., точно о год. 3-ій пополудни. Всі члени мають явитись на тім мітінгу. Котрий член не явиться, заплатить кару після статути. Проситься довгуючих вирівнати свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Гринько Давид, предс.; Семен Чабан, кас.; Василь Новак, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 299, повідомляє всіх членів, що звичайний мітінг відбудеться дня 11. вересня, в гали церковній, зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів прибути на мітінг, бо є дуже важна справа. — Юрій Гура, предс.; Іван Синюкевич, рек. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 317, повідомляє своїх членів, що тримісячний мітінг відбудеться дня 10. вересня, в гали церковній, в суботу, о год. 8-ій вечером. Проситься усіх членів явитись на тім мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мих. Данько, секр.

НЮ АЛЕКСАНДРІЯ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 82, повідомляє своїх членів, що тримісячний мітінг відбудеться в неділю, дня 11- вересня, о годині 1-ій сполудни, на парафіяльній гали. Проситься всіх членів прийти на мітінг. Невявившися член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — Теодор Шиляк, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від 363, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться дня 11. вересня, о годині 2-ій пополудни, в Грінвуд гали. На сей мітінг кождий член мусить явитись, бо є важні справи до полагодження. Членів довгуючих вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Г. Підскальний, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. вересня. Проситься всіх членів явитись, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт контролі за 6 місяців. — Мих. Дубас, предс.; Дмитро Веселик, кас.; Н. Ю. Сеник, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 349, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 11. вересня, о 2-ій год. пополудни, у Ліберти гали. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є важні справи, а при тім проситься членів принести довгуючий долар на будову сиротинця, щоби раз скінчити збірку за сей рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ількo Шигирa, предс.; Дмитро Федина, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59-ий, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що звичайний мітінг товариства відбудеться в суботу, 10. вересня в гали церковній, 34 Beach St., точно о годині 7.30 вечер. Кождий член зобовязаний прийти точно на час, бо є важні справи до полагодження з минувшого мітінгу. Котрий член без важних причин не явиться, буде караний 1 дол., а урядник 2 дол. — Іван Глива, предс.; М. Галькевич, секр. фін.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Єдність", від. 163, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 11-го вересня, о годині 1-ій пополудни, в Клюбі Тов. Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклін ул. До полагодження є важні справи, тому обовязком є кождого члена бути на зборах. Проситься також принести нових членів; принимається до Союза без вступного. — Григорій Фрайт, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг товариства відбудеться о 2-ій годині пополудни, в неділю, дня 11. вересня в гали парохіяльній, 47 Hope Ave., Passaic, N. J. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Подається до відома усім членам, що Тег-Дей на дохід Сиротинця в Пасейку відбудеться в суботу, дня 17. вересня. Усі члени обовязково мають явитись на слідуючих зборах, бо будесь записувати членів до збирання пушками жертв по улицях міста. Уряд взиває тих членів, що не зложили від себе як членську жертву по 1 дол., щоби се зробили на слідуючих зборах. — Михайл Ципнюк, предс.; Григорій Яськів, секр.

ГРІНПОЙНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє своїх членів, що тримісячний мітінг відбудеться в неділю, дня 11. вересня, в словенській гали, 726 Leonard St. Проситься всіх членів явитись на сей мітінг і привести своїх знакомих та вписати у члени У. Н. Союза. Наповнимається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглості, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Іван Сторонняк.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх членів, що тримісячний мітінг відбудеться дня 11. вересня, о год. 2-ій попол. На денім порядку збирання на Сиротинець, котрі ще не зложили, подиниі вже зложили; принимання нових членів до Братства і до У. Н. Союза без вступного; справоздання контрольної комісії за 3-ій квартал і ще більше нових справ. Прошу кождого члена прибути на озвичений час під карою після статута. — Ю. Шевчук, предс.; Я. Лешак, кас.; Н. Останчук, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, подає до відома своїм членам, що мітінг відбудеться дня 11. вересня, в церковній гали о 1-ій годині пополудни. Рівнож дається до відома всім тим, що бажаєть вступити до нашого Товариства, щоби скористали з нагоди, бо уряд постановив на тім мітінгу принимати нових членів без вступного. — Секретар.

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться дня 11 вересня, в сали Укр. Нар. Дому, 35 Warren St., о 2-ій годині пополудни. Є важні справи до полагодження, тому проситься членів явитись на той мітінг. Невявившися член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Василь Наконечний, предс.; Григорій Юрків, секр.; Теодор Сокольовський, касієр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться дня 10. вересня, о год. 8-ій вечером, під ч. 179 Корт ул. Проситься усіх членів бути присутними на сих зборах, бо є важні справи до полагодження, як справа балю і т. ин. Неприсутний член або урядник підлягає карі після статута. — В. Коритко, предс.; С. Шінка, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, дня 11-го вересня, о 2-ій годині пополудни, в домі Горож. Клюбу, 618 Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є дуже важні справи до полагодження. — В. Бутинський, секретар.

Шкідлива книжка.

Оден священик у горах візвав раз на проповіди своїх парохіян Гуцулів, щоби принесли йому до знищення усі „шкідливі книжки", що їх у себе мають. Другого дня прийшов до нього верховий Гуцул і приніс до спалення — податкову книжку.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР!

ЗБОРИ

ВСІХ ЧЛЕНІВ І ДЕЛЕҐАТІВ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В НЮ ЙОРКУ

відбудуться

В ЧЕТВЕР, 8. ВЕРЕСНЯ 1927 Р.

о год. 8.15 вечером в сали Укр. Народ. Дому.

Вписи дітий до школи зачинаються в пятницю і суботу, дня 9. і 10. вересня, від год. 5-ої до 8-ої вечером в Укр. Нар. Домі, 217-19 E. 6th Street, New York, N. Y.

Діти, що ходили до школи на 2-ій рік, будуть вписуватися в тій самій школі і в тих самих годинах.

207-8 Управа Школи.

ПОЗІР! БАЙОН, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКА КАТ. БАНДА при церкві Усп. Преч. Діви в Бейон, Н. Дж.

відограє

КОНЦЕРТ

З ПОПИСОМ

В НЕДІЛЮ, 11. ВЕРЕСНЯ 1927

В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ

30 Іст 25-та ул., Бейон, Н. Дж.

Початок о год. 7-ій вечер.

Вступ 35 центів.

В часі павзи буде гра на скрипках з акомпаніментом пяна і продукція співу.

На сей милий вечер запрошує всіх Українців дооколичних і місцевих 208

Комітет банди.

ЖАРТИ.

Ворожка у галицькім селі.

Циганка: За пять золотих скажу вам усю правду: що було, є і буде.

Читальник: Дякую, не треба; якби ви вміли віщувати, то знали би, що в мене тепер нема пять золотих в кишені.

—o—

Учитель не знає рахунків.

Мамо, каже Івась прийшовши зі школи до дому, наш учитель не знає навіть, кілько то є: два і два!

Ей — каже мама, що ти вигадуєш, Івасю.

Ні, справді; от сьогодня питався в мене про це.

—o—

Івась: Тату, я маю написати в задачі, що є „традиція". Що то таке?

Батько: Традиція, це є те, що одідичується з роду в рід.

І Івась написав у задачі: Мій одяг є традицією, бо перейшов з батька на сина.

—o—

Підстаршина (до рекрута): Чому приходиш чистити підлогу без мітли!? Що ти сказав би, колиб жовнір ішов на війну без кріса?

Рекрут: Я сказав би, що то офіцир.

—o—

Чотирилітній Івась бачив на торзі велику бочку, з якої власти тель наточує чопом молоко гостям до збанків і горшків.

— Мамо, така бочка то ліпше ніж корова — каже малий фільософ — бо дає більше молока.

—o—

Оголошені звіти представляють, що пересічне число дітей у кожній родині в Ірляндії перевисшає такі числа у кождім иншім краю в Европі.